

SAYILARIN İZİNDE

1.552.000.000.000TL

Kur korumalı mevduat hesapları (KKM), 6 Ocak'tan bu yana yüzde 13,3 artış kaydetti, 24 Şubat haftasında 1 trilyon 552 milyar liraya yükseldi.

%5,6

TÜİK, Türkiye ekonomisinin 2022 son çeyreğinde yüzde 3,5, yılın tamamında da yüzde 5,6 büyüdüğünü açıkladı.

18.600.000.000TL

Geçici verilerle ihracat, şubatta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,4 düşüşle 18,6 milyar dolara geriledi.

1.358.985KİŞİ

SGK istatistiklerine göre, zorunlu sigortalı sayısı,

geçen yıl 1 milyon 358 bin 985 kişi arttı.

81.148ADET

Türkiye'nin toplam otomobil ve hafif ticari araç satışları şubatta 81 bin 148 adet olarak gerçekleşti.

132.909KİŞİ

Şubatta Borsa İstanbul'da 132 bin 909 yatırımcı çıkış yaparken, depremden etkilenen 10 ilde bir ayda 19 bin 536 yatırımcı borsadan çıktı.

850.000KİŞİ

Türkiye'ye en çok turist gönderen ülkeler arasında 7. sırada olan 19 milyon nüfuslu Romanya'dan bu yıl 350 bin, 7 milyon nüfuslu Sırbistan'dan 500 bin turist bekleniyor.

%49

Son 12 yılda kayıtlı çiftçi sayısı yüzde 49 oranında geriledi.

50,1PUAN

İSO Türkiye İmalat PMI, 50,1'le şubatta bir önceki ayın seviyesinde kaldı. Takip edilen 10 sektörden, deprem etkisiyle şubat ayında sadece bir sektör üretimini artırabildi.

19.000MW

Avrupa'da 2022 yılında 19 bin MW'lık yeni rüzgâr enerjisi kapasitesi inşa edildi. Bunun 16 bin MW'lık kısmı AB üyesi ülkelerde gerçekleşti.

93KG

Verilere göre, Türkiye'de hane başına bir yılda gerçekleşen gıda israfı 93 kilogram.

EKREM C. TOPRAK

ekonomi@celaltoprak.org

Deprem bölgesinde üretimin durması ikinci büyük felaket olur

Büyük depremin ardından ilk toparlananlardan biri Abdülkadir Konukoğlu oldu... Büyük yıkımın yaralarının sarılması için ilk adamı attı ve "Biz bu işin altından kalkarız" mesajı verdi. Sonrasında fabrikalar açılmaya başlandı.

Çalışanların barınma sorununun çözülmesi gerektiği iste o zaman gündeme geldi. Çünkü Urfa'daki ayakkabı fabrikasını açan Türkiye İhracatçılar Meclisi önceki başkanlarından Mehmet Büyükeşşi iş başı için düğmeye basmış ama 1800 çalışandan sadece 900'ü işe gelmişti. Çalışanların işe gelmesi için öncelikle barınma sorununun çözülmesi gerekiyordu. İşte o noktada İstanbul'daki sanayiciler devreye girdi.

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi Vehbi Canbolat büyük bir kampanya ile çalışanların barınma sorunu için düğmeye bastıklarını bildirdi. Ve işin yönünü belirlemek için hem **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği** Başkan vekili hem de **İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz**'dan en çarpıcı ve uyarıcı açıklama geldi. **Ali Kopuz**, deprem bölgesinde zarar gören sanayi tesisleri ve çiftçilerle ilgili yapmıştı bu açıklamayı ve şöyle diyor:

"Bölge hem sanayide hem de tarımda büyük bir potansiyele sahip. Art arda gelen korkunç depremlerden 11 ilimiz büyük zarar gördü, binlerce vatandaşımızı kaybettik. Bu büyük bir felaketti ancak bölgede üretimin durması ikinci felaket olur. Hızla üretim alanlarına, OSB'lere yakın yerlere geçici barınaklar oluşturmalı, üretimi ayağa kaldırmalıyız. Bölge insanının yerini yurdunu terk etmesi Türkiye'nin dengesini bozar. Bu konuda çok hızlı adım atılmalı."

Felaketin boyutlarının çok büyük olduğunu hatırlatan **İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz** şu noktaların altını çizdi:

. Böyle bir deprem bölgede yüzlerce yıldır yaşanmamış. Bu nedenle yüzyılın felaketi deniyor. Böyle büyük bir felaketin verdiği zarar da çok büyük oldu.

. Evlerimizin yanında sanayi tesislerimiz, bölge tarımımız ve hayvancılığımız da ciddi zarar gördü. Borsamızın Meclis üyelerinden bölgeye gidenler, hala orada yardım faaliyeti yürüten arkadaşlarımız var.

. Bölge sanayicisinin üretime geçmek için işgücü sorunu yaşadığını aktarıyorlar. Bölgedeki işçi kardeşlerimizin ailelerinin güvenliğinden

endişe etmeden fabrikalarına dönmelerini sağlamak çok önemli... Bu sorunu üretim alanları çevresinde hızla pratik barınak bölgeleri oluşturarak aşabiliriz.

Depremin verdiği zararların çok boyutlu olarak onarılması için hem sivil toplum kuruluşlarının hem devletin yoğun mesai harcadığını belirten Başkan **Ali Kopuz**, bu konuda şu bilgileri verdi:

. Cumhurbaşkanımız Erdoğan bölgeye yönelik destekleri sürekli açıklıyor. Bölgedeki işçilerimize çalışmadıkları süre için Kısa Çalışma Ödeneği ile ücret desteği verileceğine dair bir düzenleme yayınlandı.

. Öte yandan en önemli tarımsal girdiler olan yem, gübre ve mazot konusunda yapılan düzenlemeler Tarım ve Orman Bakanımız Vahit Kirişçi tarafından açıklandı.

. Örneğin, depremden etkilenen illerde çiftçi kardeşlerimize mazot ve gübre destekleri nakit ödenecek.

. Toplamda 2,8 milyar lira olan mazot ve gübre desteği, şubat ayı sonuna kadar hesaplarına yatırılacak. Yine aynı şekilde, bölgedeki 2 milyon büyükbaş için hayvan başına 500 lira ve 9 milyon küçükbaş için hayvan başına 50 lira yem desteği

Ali Kopuz

verilecek. Toplamda 185 bin işletmeye 1,5 milyar lira tutarında bir yem desteği yapılmış olacak.

. Ayrıca Toprak Mahsulleri Ofisi, depremden etkilenen illerde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilerden, hububat ve bakliyat alımı yapacak. Dün itibarıyla da, depremden zarar gören çiftçilerin Ziraat Bankasına olan düşük faizli kredi borçları da 1 yıl ertelendi.

. Çiftçilerimizin korunması ve tarımsal üretimin bir şekilde sürmesi için atılan bu adımlardan memnuniyet duyuyor, önümüzdeki günlerde ilave tedbirlerin de alınacağına inanıyorum.

İmalat **Sanayini** Deprem Vurdu, Üretimde En Keskin Düşüş Gıdada

HABER MERKEZİ - İstanbul Sanayi Odası ve Markit tarafından hazırlanan **ISO Türkiye İmalat PMI Şubat 2023 Raporu** ile Türkiye Sektörel PMI Raporu açıklandı.

ISO Türkiye İmalat PMI yatay seyretti

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), Şubat ayında bir önceki aya göre değişmeyerek 50,1 düzeyinde gerçekleşti ve faaliyet koşullarının imalat sektörü genelinde yatay seyrettiğine işaret etti. Manşet endeksin eşik değeri 50,0'nin üzerinde kalmasında, tedarikçilerin teslimat sürelerindeki belirgin artış etkili oldu.

Depremin girdi temini ve teslimatında yol açtığı zorluklar nedeniyle tedarikçilerin teslimat sürelerinde son 10 ayın en yüksek oranlı artışı kaydedildi. Deprem, bazı firmalarda operasyonları kesintiye uğratarak sektörde üretim hacmini de azalttı. Yine de söz konusu azalış ılımlı düzeyde kaldı ve son bir yıllık dönemin ikinci en düşük oranında gerçekleşti.

Siparişlerdeki azalma hız kazandı!

Yeni siparişlerdeki yavaşlama da depreme bağlı

olarak hız kazandı. Bununla birlikte düşüş son 16 ayın ikinci en ilımlı seviyesinde kaydedildi. Şubat'ta hem toplam yeni siparişlerde hem de yeni ihracat siparişlerinde ivme kaybı gözlemlendi. Üretim hatlarındaki duraksama ve ürün temininde yaşanan zorluklar, imalatçıların satın alma faaliyetlerini düşürmesine ve girdi stoklarının azalmasına neden oldu. Arz ve üretim ile ilgili sorunlar, bazı firmaların sipariş gereksinimlerini karşılamak için mevcut stoklara yönelmesine yol açtı. Bunun sonucu olarak nihai ürün stokları Aralık 2021'den bu yana en yüksek oranda azaldı.

Ham madde maliyetleri ve ücret artışlarının yanı sıra döviz kuru gelişmeleri, girdi fiyatlarının şubat ayında da belirgin şekilde yükselmesine yol açtı. Girdi fiyatları enflasyonu ocak ayına göre çok az değişim gösterdi ve genel olarak seri ortalamasına yakın düzeyde gerçekleşti. Buna bağlı olarak nihai ürün fiyatları da keskin şekilde arttı, ancak söz konusu artış 2022 yılı genelinde kaydedilen ortalamanın altında kaldı.

"Deprem, imalat sektörünü olumsuz etkiledi"

ISO Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Şubat ayındaki korkunç

deprem, üretim hatları ve tedarik zincirleri başta olmak üzere Türk imalat sektörünü olumsuz etkiledi. Önümüzdeki aylarda depremden etkilenen bölgelerde ve sektör genelinde toparlanma belirtileri görmeyi ümit ediyoruz."

Üretimde en keskin düşüş gıda sektöründe gerçekleşti

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporuna göre, takip edilen 10 sektörden sekizinde üretim artışı gerçekleşen Ocak ayının ardından, Şubat'ta bazı firmaların üretime ara vermek zorunda kalması nedeniyle 10 sektörden dokuzunda üretim azaldı. Sadece ana metal **sanayi** büyüme kaydetti ve bu sektörde büyüme son iki yılın en yüksek hızına ulaştı.

Üretimde en keskin gerilemenin yaşandığı gıda ürünlerinin ardından ikinci en sert düşüş, elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe gerçekleşti. Gıda, Ocak ayında da tekstil ile birlikte üretimin yavaşladığı iki sektörden biri olmuştu. Yine depremin nedeniyle gıda ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünler hariç tüm sektörlerde, tedarikçilerin teslimat süreleri artış gösterdi.

Siparişleri artıran sektör sayısı 3'e düştü

Yeni siparişlerini artıran sektör sayısı da Ocak ayında yedi iken, Şubat'ta üçe

geriledi. Diğer yandan yeni ihracat siparişleri, başta makine ve metal ürünleri olmak üzere dört sektörde genişleme kaydetti.

Üretim endeksinin yanı sıra depremden en çok etkilenen ikinci PMI alt endeksi, tedarikçilerin ürün temininde ve teslimatında yaşadığı zorluklar nedeniyle tedarikçilerin teslimat süreleri oldu. Şubat ayında gıda ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünler hariç tüm sektörlerde teslimat süreleri artış gösterdi. En belirgin teslimat gecikmeleri ise giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörlerinde yaşandı.

Depremin üretim üzerindeki olumsuz etkisine rağmen sektörlerin çoğunluğu Şubat ayında istihdam artırımına devam etti. En güçlü istihdam artışı makine ve metal ürünlerde, en belirgin düşüş ise üretimin daralma eğilimini sürdürdüğü tekstil sektöründe gözlemlendi.

Şubat ayında girdi maliyeti enflasyonu genel olarak düşüş gösterdi. Girdi fiyatlarındaki artış yalnızca iki sektörde ivme kazanırken, bu sektörler tedarik zincirindeki aksamalardan yoğun şekilde etkilenen giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları oldu. İlk çeyreğin ortasında satış fiyatları enflasyonu birçok sektörde hız kesmesinin yanı sıra tüm sektörlerde 2022 yılı ortalamalarının altında seyretti.